

In september vorig jaar ging oud-huisarts Pieter Waardenburg (61) namens Stichting Bootvluchteling naar Lesbos om een medisch team op te zetten. Inmiddels staat er een professioneel team, dat zich medisch partner van het International Rescue Committee mag noemen.

Zes weken is de max, dan moet ik naar huis. Even bij de familie zijn, de kinderen en kleinkinderen weer zien. Thuis heb ik wel dagelijks contact met degene die mijn taken als medisch coördinator op Lesbos overneemt. Continu ben ik met mijn gedachten daar. Soms betrap ik mezelf erop dat ik hier in Zwolle over de IJssel tuur alsof er elk moment een boot met vluchtelingen kan verschijnen. Zo gaat dat op het strand van Lesbos: omringd door fotografen en cameramensen wachten we op de volgende boot.

Ik hoef mijn vrouw gelukkig niet uit te leggen waarom ik er met mijn hoofd niet bij ben of waarom ik weer terug wil. Ze heeft zelf een paar weken als vrijwilliger geholpen op Lesbos. Ze weet dus hoe het eraan toegaat op het eiland, waar we ooit samen op vakantie zijn geweest.

Veel van onze vakanties hebben we in Griekenland doorgebracht. We hebben iets met dat land. En toen zagen we die verschrikkelijke beelden op televisie en las ik in de krant over Stichting Bootvluchteling. Als huisarts heb ik vaak gedacht: waar op de wereld kan ik iets betekenen? Dit was het moment, zo voelde het. Alle puzzelstukjes vielen op hun plek. En inmiddels kan ik zeggen: ik kan hier echt wat betekenen.

Er was een periode dat er 7000 vluchtelingen per dag aan land kwamen. Nu zijn het er ongeveer 2000 per dag. Sommigen springen juichend uit de boot. 'Freedom, freedom', schreeuwen ze. Bij anderen zie je totale paniek in de ogen. Die zijn in shock, en dat is wel te verklaren.

Ze kopen een ticket met het idee dat ze met twintig man in een boot zitten. Blijkt dat er zestig meegaan. Protesteren?

'We helpen geen vluchtelingen, maar mensen in nood'

Dan krijgen ze een pistool tegen hun hoofd. Om ruimte te maken, moeten ze persoonlijke bezittingen in zee dumpen. En vaak zitten ze dagenlang in het bos te wachten, zonder eten en drinken, tot ze aan de beurt zijn. Velen komen uitgedroogd aan. Nu, in de winter, zien we veel onderkoelingsverschijnselen.

Er zijn zwangere vrouwen bij die geen leven meer in hun buik voelen. We hebben een doptone, waarmee we het hartje van de baby kunnen laten horen. Dat zijn mooie momenten. Vaak zit het 'm in kleine dingen. Met een paracetamol tegen de hoofdpijn kunnen we iemand al gelukkig maken. Daarmee geven we ze ook het gevoel dat ze ertoe doen, dat ze welkom zijn. Dat vind ik belangrijk. Want ik weet: ze gaan nog een barre tocht tegemoet. Op veel plekken zullen ze dat gevoel niet krijgen.

Op internetfora en Facebook lees ik de meest verschrikkelijke dingen over vluchtelingen. Dat doet pijn. Mensen die zulke dingen roepen, zouden eens op het strand van Lesbos moeten staan. Geloof me: je stapt niet zomaar in zo'n bootje.

Mensen vluchten uit Syrië omdat ze bang zijn. Stuk voor stuk hebben ze familieleden die door IS zijn onthoofd of door bombardementen om het leven zijn gekomen. En ja, er zijn jongens bij met merk-kleding en een iPhone. Dat zet kwaad bloed in Nederland. Maar mag je je goede kleren niet aanhouden en je telefoon niet meenemen als je vlucht? Het is niet zo dat alle vluchtelingen straatarm zijn, er zitten succesvolle ondernemers en advocaten tussen. Voor een overtocht betalen ze 1500 tot 3500 euro. De armste Syriërs hebben dat geld niet.

Ongetwijfeld zitten er ook economische vluchtelingen bij. Maar voor ons als medisch team maakt dat geen verschil. Wij helpen geen vluchtelingen, wij helpen mensen in nood. En daar hebben we steeds meer voorzieningen voor. In september vorig jaar kwam ik aan om namens Stichting Bootvluchteling een medisch team op te starten. We zijn toen met twee oud-huisartsen begonnen op het strand met een stethoscoop, een otoscoop en wat medicijnen. We kochten een stretcher als onderzoekstafel en een parasol tegen de zon. Later ontstond een samenwerking met een Frans medisch

'Als huisarts heb ik vaak gedacht: waar op de wereld kan ik iets betekenen?'

team en bood een restauranthouder voor de winter zijn overdekte terras aan.

Grieken krijgen het verwijt dat ze niks doen, maar ik zie het tegenovergestelde. Alleen zijn de camera's gericht op de buitenlandse vrijwilligers, waar er overigens veel te veel van zijn. Gelukkig krijgen het International Rescue Committee en de UNHCR (de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties, red.) steeds meer grip op de zaak en kunnen ze strakker organiseren en taken verdelen.

Wij hebben op dit moment aan de noordkust een mobiel team en een vast team bij een restaurant en langs de oostkust een mobiele kliniek. Samen met andere organisaties hebben we een crashplan gemaakt. Er zijn AED's, zuurstofmaskers, botboren: alles wat nodig is wanneer een boot vergaat. Dat is al een aantal keren gebeurd. Dan verdrinken er mensen. Reddingsvesten die ze voor veel geld aanschaffen, zijn onbetrouwbaar. Op de kade reanimeren we mannen, vrouwen, kinderen. De een redt het, de ander niet. Dat is heftig. Sommige vrijwilligers zeggen: 'In deze zee, waar zo veel mensen zijn verdronken, zwem ik nooit weer.'

We maken bizarre dingen mee. Een jongen werd door zijn broer onze medische tent binnengedragen. Hij was getroffen door een granaatscherf in zijn rug en daardoor verlamd en incontinent. De jongen had doorligplekken tot op het bot en zat onder de ontlasting. Hij moest naar een ziekenhuis, maar ze wilden zo snel mogelijk door, zoals alle vluchtelingen. Dat is heel moeilijk voor een dokter. Je ziet iemand gaan en je weet: een infectie betekent een wisse dood.

Gelukkig kunnen we voor de meesten wel iets betekenen. We hebben veel bereikt in korte tijd. De teamgeest is fantastisch, de dankbaarheid van de mensen doet goed. Je wordt hier een rijker mens en een betere dokter, daar ben ik zeker van.

Het medisch team van Stichting Bootvluchteling op Lesbos is op zoek naar medici die, bij voorkeur voor een periode langer dan vier weken, hulp willen bieden aan vluchtelingen. Zie bootvluchteling.nl